

verslag van de bijeenkomst van het Platform bodembeheer op 23 juni 2005

Grond en bagger

Nieuwe beleidsontwikkelingen rond grond en bagger

Een bijeenkomst over Grond en bagger

Het Platform bodembeheer organiseerde op 23 juni 2005, in samenwerking met *het ministerie van VROM* (de heer Otto Hegeman), *SIKB* (de heer Arthur de Groof) en de *Provincie Gelderland* (de heer Arjan de Visser), een bijeenkomst met als thema 'Grond en bagger'. De middag had een bijzondere opzet. Gebruik makend van de langgerekte zuid - galerij van de provincie Gelderland, is de Achterhoekse feestopstelling toegepast. De aanwezigen zaten aan 11 lange tafels. Vanaf hun plek konden ze de presentaties aanhoren, waarna ze met hun tafelgenoten de discussiepunten bespraken. De middag was gevuld met 3 presentaties, elk gevolgd door een half uur discussie. De dagvoorzitter zorgde per blok, presentatie gevolgd door discussie, voor een algemene terugkoppeling. De middag is geopend met een toelichting door de Gedeputeerde van de provincie Gelderland, de heer Henk Aalderink en een toelichting door de dagvoorzitter, Gerrit Branderhorst. Hieronder treft u een verslag van het besprokene. De presentaties van de drie sprekers zijn als bijlage aan dit verslag toegevoegd.

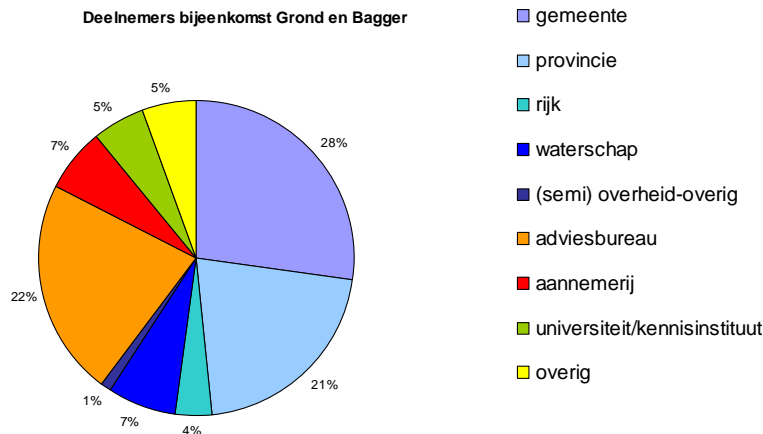
Het platform bodembeheer

Het Platform Bodembeheer biedt een ontmoetingsplaats voor beleidsmakers en praktijkmensen. In bijeenkomsten van een dagdeel worden actuele onderwerpen toegelicht en bediscussieerd. Het platform is een samenwerkingsverband van ministeries, provincies, gemeenten, SKB, SIKB en Bodem+.

Doelgroep bijeenkomst

De doelgroep voor deze bijeenkomst bestond uit projectleiders en adviseurs, die bij zowel de overheid als marktpartijen betrokken zijn bij beleidsontwikkeling, beheer, aansturing en handhaving van grond- en baggerstromen. Daarnaast was de bijeenkomst interessant voor aannemers, grondbanken en grondreinigers, kortom de partijen die daadwerkelijk met grondverzet bezig zijn. De bijeenkomst is bezocht door circa 140 deelnemers. Met name de gemeentelijk overheid, provinciale overheid (gedomineerd door Gelderland) en adviesbureaus waren goed vertegenwoordigd. Voor Pbb-begrippen was er een relatief groot aandeel vanuit de

aannemerij en de waterschappen aanwezig.

De bijeenkomst

De tropische temperaturen weerhield 140 man er niet van om zich op 23 juni aan te sluiten bij een middagvullende discussie over de recente ontwikkelingen rondom grond en bagger. In de bodemsector zijn veel personen direct of indirect betrokken bij de beleidsvorming, beheer, aansturing en handhaving van grond- en baggerstromen. Momenteel wordt hard gewerkt aan een nieuw beleidskader voor grond en bagger, gebaseerd op de beleidsbrief Bodem. Met de keuze en uitwerking van een beleidsvariant worden de contouren van het nieuwe beleid voor het eerst zichtbaar.

Met de aanpassing van het beleid en de recent uitgebrachte BRL Grond (SIKB) gaat er mogelijk veel veranderen. Het doel van de bijeenkomst is om de aanwezigen op de hoogte te stellen van de meest recente ontwikkelingen en bovendien, te discussiëren over de invulling van de regels. Hoewel er met het beleid wel een richting is bepaald, staat de verdere uitwerking in concrete regels namelijk nog open.

De heer Henk Aalderink, Gedeputeerde van de provincie Gelderland verzorgde de aftrap van de bijeenkomst. Gelderland was op dat moment flink in de aandacht in verband met de consternatie rondom de poema op de Veluwe. Maar ook de hoge opkomst op deze warme zomerse dag verheugde de gedeputeerde. Hij benadrukte het belang van een eenduidige communicatie. Er bestaat veel verschil in communicatie, waardoor mensen veranderingen en nieuwe regelgeving als een bedreiging zien. Dit kan voorkomen worden door duidelijke en eenduidige afspraken.

Blok 1. Knelpunten uit de praktijk

Na de inleidingen van de Gedeputeerde en de dagvoorzitter kon de middag van start gaan. In blok 1 hebben Armand Orbons, (ATM) en Maarten Noordhuis (gemeente Haarlem) de knelpunten uit de praktijk toegelicht. Ze vertelden het publiek op welke wijze ze dagelijks te maken hebben met ogenschijnlijk vreemde regelgeving en tegenstrijdigheden. In rap tempo maakten ze duidelijk dat definities niet eenduidig zijn. Wat is bijvoorbeeld grond? Definities zijn ofwel te complex, of moeilijk uitvoerbaar. Het beleid staat ver af van de praktijk. De onderzoeksprotocollen sluiten niet aan. Daarbij zijn de situaties lastig te handhaven, met name zaken als schaalgrootte en statistiek. De handhaver controleert op veel meer stoffen, dan de gebruiker hoeft te weten. Vaak lopen ze ook aan tegen het "verschillende petten probleem". Tot slot bestaat er een zeer scheve verhouding tussen de regeldruk, de kosten en de milieurisico's. Kortom, de mannen hadden behoorlijk wat aan te merken op de huidige situatie. Na deze zeer dynamische presentatie is aan de verschillende tafels gesproken over de vraag aan de zaal:

- wat is uw top 3 aan knelpunten?
- wat is uw oplossingsrichting?

Aan elke tafel was een notulist aanwezig om de ideeën, opmerkingen en suggesties te noteren. De gemaakte opmerkingen per tafel, per blok zijn samengevat terug te vinden in bijlage 1. In de kaders in dit verslag zijn de conclusies opgenomen, afkomstig uit de plenaire terugkoppeling per blok.

Resultaat discussie

Uit de verschillende discussies kwamen de volgende belangrijkste knelpunten naar voren:

- Er zijn veel regels die ook nog onduidelijk zijn en niet op elkaar zijn afgestemd. De aanwezigen vinden dat VROM daar wat aan moet doen. VROM meldt dat hier wel wat aan gaat gebeuren, maar dat de verantwoordelijkheid voor wat betreft de invulling decentraal komt te liggen. Dit is politiek zo besloten. De zaal is niet unaniem tevreden met dit antwoord. Zodra je bij de rechter komt is strakheid en duidelijkheid het enige wat telt. De oplossing die nu gegeven wordt, helpt onduidelijkheid in de hand.
- We stoppen teveel geld in licht verontreinigde grond. Dat kunnen we beter in verontreinigde grond stoppen. De ernstig verontreinigde grond en risico's hebben we binnen 10-15 jaar opgelost. Hier is slechts 30% van de zaal het mee eens.
- Definities zijn niet helder. Daarbij wordt de definitie voor grond en werk weer aangehaald. Vanuit de zaal kwam het schertsende antwoord:
  - Als het eruit ziet als grond dan is het grond. (Als het kwaakt als een eend, dan is het een eend.)
- Er is een betere afstemming tussen de normstelling en keuringsmethoden vereist. Daarbij wordt voornamelijk gewezen op de discrepantie in protocollen voor vervuilde en schonere grond (bagger). Wellicht is een systematiek mogelijk dat er een basismetingsprotocol is met een beperkte onderzoeksomvang. Bij de constatering dat er iets aan de hand is, is een verdergaand onderzoek noodzakelijk. Hier moet VROM in ieder geval aandacht aan besteden.

Oplossingsrichtingen voor bestaande knelpunten worden gezocht in 1 beleidskader met heldere eenduidige regelgeving en het vastleggen van duidelijke definities van de gebruikte terminologie. Oplossingen worden daarnaast ook gezocht in betere communicatie, daarbij wordt gedacht aan een rol voor Bodem+. Door middel van goede communicatie moet het electoraat uitgelegd worden wat de risico's exact zijn. Op basis daarvan kunnen verantwoorde besluiten genomen worden.

Blok 2. Toepassing en reikwijdte BRL Grond

In de volgende presentatie lichtten Arthur de Groof (SIKB) en Arjan de Visser (Provincie Gelderland) toe dat we, hoewel de huidige situatie niet zaligmakend is, al een eind verder zijn dan een aantal decennia geleden. De eerdere situatie was onzeker, er waren geen afspraken over bijvoorbeeld geld en protocollen. Nu kun je gebruik maken van bodemkwaliteitskaarten, bodembeheerplannen, etc. Deze instrumenten en de regelgeving scheppen houvast en duidelijkheid. Provincie Gelderland heeft de afgelopen maanden gewerkt aan het opstellen van een bodemkwaliteitskaart voor wegbermen. In het bodembeheerplan zijn de afspraken rondom grondverzet en wegbermen vastgelegd. De provincie is van mening dat dit instrument veel duidelijkheid schept en dat het nu eenvoudig is om een transparant en eenduidig beleid te voeren op dit vlak. Alles is namelijk vastgelegd, je hoeft alleen maar de regels te volgen. Het gaat om, welke verantwoordelijkheid je waar neerlegt en of je die kunt waarmaken. De verantwoordelijkheid ligt nu bij de opdrachtgever, dus waar hij hoort. De SIKB heeft gewerkt aan een oplossing voor de knelpunten die tijdens de eerste presentatie naar voren kwamen. Zij heeft een protocol opgesteld, het SIKB-PROTOCOL 9335-2 "GROND UIT PROJECTEN" waarmee het mogelijk is om een slimme milieuhygiënische kwalificatie uit te voeren middels het opstellen van een verwachtingswaardenkaart, gevolgd door een steekproef. De Groof ging in op de voorwaarden en de doelstellingen van deze verwachtingswaardenkaart en de toepassingsmogelijkheden. SIKB verwacht een goedkopere en betere projectbeheersing voor de opdrachtgever, een erkend certificaat voor de ontvanger en de toezichthouder heeft een heldere basis voor beter toezicht. Tot slot zijn de volgende stellingen aan de zaal voorgelegd:

0. De hier gepresenteerde instrumenten zijn volgens ons een grote stap vooruit. Anderen vinden zo iets een wassen neus. Wat vindt u?

0. Het Bouwstoffenbesluit is niet geschikt voor grond want zij houdt geen rekening met de kwaliteit van de ontvangende bodem.

0. In heel Nederland moet de kwaliteit van de ontvangende bodem bekend zijn.

0. Als we kwaliteit willen dan moeten we er ook maar wat voor over hebben. Dit soort kostenbesparende instrumenten zijn echt niet nodig.

Resultaat discussie toepassing en reikwijdte BRL Grond

Na stemming blijkt dat 35% van de aanwezigen de gepresenteerde instrumenten een grote stap vooruit vindt. De rest wil het eerst nog maar eens zien hoe het in de praktijk zal gaan lopen. De discussie heeft zich voornamelijk toegespitst op het huidige gebruik van bodemkwaliteitskaarten. Dit wordt gezien als een goed instrument, mits het goed wordt onderhouden, en daar schort het nog wel eens aan. De positieve kant is dat er in ieder geval een uitgangspunt is voor de toezichthouder. De BKK wordt dus zeker gezien als een stap vooruit, maar een echte stap vooruit zou bijvoorbeeld een waterbodemkwaliteitskaart zijn.

Instrumenten hebben nut als ze gebruikt worden, maar de realiteit is dat regelingen zoals het huidige BSB in de kast verdwijnen. Er heerst een grote zorg dat dat met de nieuwe instrumenten ook gaat gebeuren. Waarom zouden nieuwe instrumenten wel gebruikt worden, als de huidige al niet toegepast worden. Oplossing zou kunnen zijn dat de handhavers strenger optreden. Maar dat gebeurt bij het BSB ook niet. Het handhaven is lastig en zeer intensief. Een oplossing wordt bedacht in de vorm van een integrale meldingsplicht voor menggranulaat en schone grond.

Opmerkelijk is dat tijdens het ontwikkelen van nieuwe instrumenten en wetgeving, besloten is dat het BSB eruit moet blijven. Tijdens de discussie blijkt dat er wel veel behoefte aan is.

De aanwezigen zijn er tot slot voorstander van dat in heel Nederland de kwaliteit van de bodem bekend moet zijn.

Blok 3: Nieuw beleidskader Grond en Bagger in ontwikkeling

De laatste presentatie werd verzorgd door de heer Otto Hegeman van VROM. Hij ging in op de ontwikkelingen die plaatsvinden rondom het project "grond en bagger". De knelpunten zoals gemeld bij de eerste presentatie zijn erkend en het is de bedoeling dat dit project daar een oplossing voor vindt. Het doel van het project is om *"een integraal beleidskader op te stellen voor beoordeling en toepassing van grond en bagger, leidend tot een duurzaam gebruik van de (water)bodem, en voldoende ruimte biedend voor het bestemmen van grond en bagger op de bodem en in een werk."* Daarbij wordt rekening gehouden met de volgende randvoorwaarden en wensen: niet meer regels maar uniforme en geharmoniseerde regels, kostenbesparingen door eenduidig kader en meer mogelijkheden om op lokaal niveau ambities in te vullen en zo problemen op te lossen.

Resultaat discussie Nieuw beleidskader Grond en Bagger in ontwikkeling

Tijdens en na de presentatie zijn de heer Hegeman verschillende vragen gesteld.

0. Als je uitgaat van de bodemkwaliteitskaart, kunnen we dan straks van de uitloogproeven af?

Antw.: Daar is over gesproken, waarschijnlijk wordt de situatie als volgt: voor de toepassing in bodem is geen uitloogproef nodig, maar voor de toepassing in infrastructurele werken is de uitloogproef verplicht.

0. Hoe wordt de kwaliteit van bagger en bodem vastgesteld? En hoe gaat de vertaling van bagger, naar grond? Vanuit de KRW gelden andere regels dan voor bodem op bodem. Hier moet een eenduidig kader voor komen! Komt er een koppeling tussen de gehalten in bagger en de bodemkwaliteitskaart?

Antw.: Dit onderwerp staat nog op de agenda, daar kan helaas nog geen antwoord op gegeven worden.

De handhaafbaarheid blijft een belangrijk aandachtspunt. De handhavers willen weten waarop zij precies moeten controleren. In de vergunningverlening moet daar rekening mee worden gehouden. Zij wensen dat VROM daar mbt uitvoerbaarheid aandacht aangeeft.

De zaal is gevraagd om een reactie op het gepresenteerde voorstel. Ze vinden dat het voorstel overeenkomt met de knelpunten die eerder aan bod kwamen.

De dagvoorzitter sloot de bijeenkomst af met de vraag of de zaal VROM een generiek of een specifiek kader aan zouden bevelen. De aanwezigen zijn er voorstander van dat er een generieke lijn opgesteld wordt voor de meeste gevallen, maar dat er gebiedsspecifieke elementen in verwerkt kunnen worden. Gemeenten kunnen dan, indien gewenst een gebiedsgericht beleid voeren. Teveel onduidelijkheid is daarbij onwenselijk. De kanttekening

werd gemaakt dat de gemiddelde gemeente te klein is om gebiedsspecifiek beleid op te stellen. Het is noodzakelijk om het grotere geheel te overzien, dit is meestal gemeenteverschrijdend. Dit betekent dat de normstelling wel algemeen opgesteld wordt, (landelijk), maar dat deze naar gebieden toe vertaald moet worden en niet naar gemeenten.

De algemene lijn was dat beide opties open gelaten moeten worden. Bouw een sterk generiek kader, laat de mogelijkheid open om op gebiedsniveau andere invulling te geven.

De heer Hegeman vond dat dit advies past in het op te stellen beleidskader. Hij was blij verrast met deze mening.

Bijlage 1

Samenvatting van de conclusies van de discussiesessies

BLOK 1:

Wat zijn de drie belangrijkste knelpunten en wat zijn uw oplossingsrichtingen?

Tafel	Knelpunten	Oplossingsrichtingen
A	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Milieuregels (verouderd, te generiek, te sectoraal) ▪ Onderzoeksinspanning is te rigide ▪ Communicatie ▪ Controle verwerkingsketen grondstoffen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nieuwe kennis toepassen ▪ Gebiedsgerichte en integrale benadering samen toepassen ▪ Communicatie en regelgeving praktischer inrichten
B	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Werken → Bodem ▪ Niet eenduidige terminologie ▪ Spitsfactoren 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ In ieder geval één regiem ▪ Duidelijkheid in definities ▪ Afschaffen
C	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Door werk verslechterd bodem, geen onderscheid werk/bodem ▪ Verhouding regeldruk, milieurisico's en kosten ▪ Onduidelijkheid over terminologie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ In toekomst één regiem ▪ Behoeftte aan duidelijkheid
D	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Complexiteit ▪ Handhaving ▪ Aansluiting aan de praktijk 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Frisse kijk nodig op de problematiek ▪ Ga uit van stand-still principe en laat de werkvloer het maar oplossen
E	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Boom/zwarte grond op bouwlocaties ▪ Asbest in de bodem ▪ Veelheid aan bewijsmiddelen en regels 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Alles weggooien, nieuwe heldere regelgeving
F	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wirwar aan regelgeving ▪ Verschil grond-bouwstof ▪ Communicatie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Specifieke regelgeving voor grond en bagger ▪ Inpassen in bodembeleid ▪ Functiegerichte toepassing ▪ Niet naar materiaal kijken, maar naar risico's
G	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Verschil in keuringseisen ▪ Ontbreken van regels voor o.a. natte baggerspecie ▪ Onbekendheid van Bouwstoffenbesluit bij grondverzetters, particulieren, boeren 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Harmonisatie van de normering/regelgeving ▪ Aandacht voor specifieke onderdelen, o.a. asbest, natte bagger, specie, DTT ▪ Verbeteren communicatie, vermindering complexiteit
H	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ontbreken van eenduidigheid in normstelling en keuringsregime ▪ Complexiteit van de regelgeving 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Een duidelijker normstelling en keuringsregime ▪ Meer risico gestuurd en minder regelgerelateerd ▪ Aandacht voor en communicatie over (aanpassingen) in regelgeving
I	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Onvoldoende afstemming tussen handhaving en vergunningsverlening ▪ Willekeur tussen verschillende BG's ▪ Kennislacune bij ambtenaren ▪ Er kan niet aan Kaderrichtlijn Water worden voldaan ▪ Verschillende kaders voor materialen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 1 Beleidskader ▪ Laat het begrip grond los en noem alles bodem ▪ Koppelen aan risico's ▪ Transparant kader dat handhaafbaar moet zijn

BLOK 2:

Twee instrumenten zijn gepresenteerd (Bodemkwaliteitskaart (Bkk) en BRL Grond). Wat vindt u hiervan; een stap vooruit of een wassen neus?

Tafel	
A	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BKK is een momentopname, dus onderhoud is nodig. Een combinatie met bodembeheersplan is noodzakelijk ▪ SIKB 9335-2: geldigheid certificaat bij tussenhandelingen is een probleem. Wéér een extra bewijsmiddel voor de handhaver
B	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Op zich een goed instrument ▪ Maar haalt het zijn doel? ▪ Kan erg duur zijn ▪ Risicobeheersing ▪ Processen zijn nu wel duidelijk
C	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BKK Wegen geeft meer duidelijkheid in grondstromen ▪ Wel een dure oplossing ▪ In het algemeen een (grote) stap vooruit
D	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Provinciaal plan Wegen: onderzoeksregime positief, maar er is niet veel draagvlak bij gemeenten. Vraag: is ontvanger gevrijwaard? ▪ SIKB protocol: veel scepsis
E	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Klopt het juridisch wel als je op basis van de BKK grond verzet? ▪ Weer een extra middel met overlap tussen BKK en BSB: dit maakt het nóg ingewikkelder ▪ Bepaalde partijen (waterschappen) zien er het voordeel van ▪ BSB houdt geen rekening met ontvangende bodem? Geen verschil tussen bodem en werk in het veld
F	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BKK Bermen werkt goed maar kan simpeler ▪ Ook een, breder ingezet, landelijk BKK (bodembeheersplan)? ▪ BRL9335-2: hoe zit het met dat certificaat → gekregen door BKK
G	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BKK: geen wassen neus! ▪ SIKB-protocol: hulpmiddel, maar we willen liever een nieuwe regeling
H	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BRL grootschalig grondverzet is goed ▪ Certificerende instelling is niet geheel onafhankelijk ▪ Communicatie is cruciaal ▪ Kritisch over handhaving (regel niet waterdicht, controle mogelijkheid is er, resultaat afhankelijk handhaver)
I	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BKK Bermen: verwachtingswaardenkaart zou verbetering kunnen brengen; maak waterbodembodemkwaliteitskaart. Is afspraak tussen ontdoener en handhaver juridisch houdbaar? ▪ BRL 9335: verwachtingswaardenkaart zinvol voor grote en nieuwe werken. Handhaver staat langs de zijlijn. CI kijkt alleen naar procedures maar doet geen milieuhygiënische toets

BLOK 3:**Wat is uw advies aan VROM over het te ontwikkelen beleid: Generiek, of gebiedsspecifiek?**

Tafel	
A	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gebiedsgericht onder generieke voorwaarden ▪ Alles generiek werkt niet ▪ Alleen bottom-up geeft te veel onduidelijkheid
B	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Generiek, met geografische uitzonderingen ▪ Behoudt alles wat nu goed is
C	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Generiek, met uitzonderingen voor gebiedsspecifieke oplossingen
D	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Generiek beleid dat rekening houdt met gebiedsspecifieke situaties ▪ Sommige gemeenten vinden dat beleid lokaal moet worden vastgesteld, op basis van gemeenschappelijke uitgangspunten en geregisseerd vanuit provincies of milieudiensten
E	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zo veel mogelijk van bovenaf regelen: generiek beleid ▪ Maak BKK verplicht onderdeel voor waarborgen/toetsen stand still
F	De meningen zijn verdeeld: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Gebiedsspecifieke benadering waarbij uitgegaan wordt van bodem, niet van gemeentegrenzen ▪ Generieke lijn met gebiedsspecifieke elementen
G	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Generiek beleid ▪ Ruimte voor gebiedsgerichte afwijkingen afhankelijk van ambitie gemeenten
H	De meningen zijn verdeeld: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Generiek beleid: kies voor de hoofdlijn ▪ Gebiedsspecifiek, maar welk schaalniveau?
I	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Start met een stevig generiek kader (op basis van risico's) dat als terugvalscenario kan dienen ▪ Gemeenten kunnen, al dan niet in regioverband, hier vervolgens een gebiedsspecifieke invulling aan geven